

9. Young Designers Contest [official site]. URL: <http://iydc.info/> (last accessed: 25.01.2021).

10. Zheliabin-Nezhinskiy O. История Mercedes-Benz Kiev Fashion Days. 90-60-90.IN.UA. URL: <https://cutt.ly/gj14UJK> (дата звернення: 20.12.2020).

Рибак Дар'я

Донецький національний університет імені Василя Стуса

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ РЕЙТИНГАХ (НА ПРИКЛАДІ GLOBAL SOFT POWER INDEX 2021)

Анотація. Публічна дипломатія України протягом останніх семи років приносить значні результати для підвищення впізнаваності бренду України за кордоном. Присутність держави у світових рейтингах, присвячених ролі «м'якої сили» держав, вказує на результативність культурної дипломатії держави. Автор аналізує публічну дипломатію України через наявність держави у Global Soft Power Index 2021, а також у статті розглянуто основні проблеми культурної дипломатії України під час пандемії COVID-19.

Ключові слова: культурна дипломатія, імідж, світовий рейтинг, Global Soft Power Index 2021.

Abstract. Over the past 7 years Ukraine's public diplomacy has brought significant results to increase the brand awareness of Ukraine abroad. The presence of the state in the world rankings, especially in those devoted to the analysis of the «soft power» of states, testifies to the effectiveness of cultural diplomacy of the state. The author focuses on the public diplomacy of Ukraine due to the presence of the state in the Global Soft Power Index 2021. The article also considers the main problems of Ukrainian cultural diplomacy during the pandemic COVID-19.

Keywords: cultural diplomacy, image, world ranking, Global Soft Power Index 2021.

Успішна реалізація публічної дипломатії є дієвим фактором у сприянні позитивного іміджу держави та формуванні репутації надійного і впливового актора міжнародних відносин. Одним із основних проявів «м'якої сили» є діяльність держави у сфері культурної дипломатії. Чимало світових рейтингів оцінюють ефективність «м'якої сили» держави за низкою показників і дають поради державам для їхньої подальшої роботи у сфері державного брендингу.

Для дослідження за основу було взято глобальний індекс «м'якої сили» Global Soft Power Index [3;4] відомої консалтингової агенції Brand Finance [2]. Для якісної аргументації фактів були використані виступи дипломатів, зокрема генерального директора Українського Інституту В. Шейка [3] та міністра закордонних справ України Д. Кулеби [1].

Мета повідомлення – проаналізувати ефективність культурної дипломатії України через присутність держави у відповідних світових рейтингах.

«Soft power» та її застосування є вкрай важливим для будь-якої сучасної держави. На противагу «hard power» м'яка сила націлена на підвищення привабливості держави через переконання. Для формування позитивного іміджу та сприянню впізнаваності національного бренду за кордоном держави

використовують широкий інструментарій публічної дипломатії. Вже кілька десятиріч років реалізація цього типу дипломатії забезпечує гідну репутацію впливовим державам світу.

Однією з ключових ознак ефективної імплементації публічної дипломатії держави є її наявність у світових рейтингах, зокрема в тих, що спеціалізуються на «м'якій силі» та демонструють найкращі результати держав у її застосуванні. Приклад такого рейтингу – глобальний індекс «м'якої сили» Global Soft Power Index [3, 4], розроблений провідною консалтинговою агенцією у світі з питань оцінки брендів та стратегії – Brand Finance [2].

Аналітики та експерти цієї організації вже протягом 15 років досліджують національні бренди держав, ступінь їхнього сприйняття, впізнаваності та впливовості державного бренду, вимірюють «м'яку силу» держав різних регіонів та роблять відповідні висновки. Якісний аналіз базується на семи основних проявах «м'якої сили», а саме: бізнес та торгівля, управління, міжнародні відносини, культурна спадщина, медіа та комунікації, освіта та наука, людські цінності. Відповідно, у цих сферах, починаючи від культури та історії до зовнішньої політики, рейтинг оцінює ступінь привабливості держави [4].

Методологія рейтингу передбачає роботу на двох рівнях: опитування громадськості, тобто простих жителів понад 100 держав, та опитування спеціалізованої або профільної аудиторії, тобто лідерів думок, підприємців, аналітичних установ, організацій та журналістів. Global Soft Power Index включає широкий спектр вимірів, які у сумісності забезпечують збалансовану та цілісну оцінку репутації держави. Насамперед це полягає в аналізі рівня поінформованості про державу, загальної репутації, ефективності в реалізації семи згаданих стовпів «м'якої сили» та, у зв'язку з останніми подіями, ефективності боротьби з COVID-19 [4].

У цьогорічному рейтингу Україна посіла 61-е місце зі 100 (у 2020 році – 46-е). Незважаючи на те, що країна опустилася на 15 позицій, загальний бал індексу піднявся вгору на 0,2 бали і становить 31,9 зі 100 можливих. Така суттєва різниця у зайнятій позиції спричинена насамперед тим, що до рейтингу 2021 року було додано понад 40 нових держав, а також відбулося покращення показників інших держав. Громадськість сприймає Україну як націю з доброзичливими та надійними людьми, з потужною освітньою системою, і як державу, відкриту для міжнародного бізнесу і торгівлі [4].

У 2021 р. культура й історія як складові «м'якої сили» були оцінені у 2,4 бали на противагу 3,1 балам у 2020 р. Найімовірніше, це було спричинено наслідками пандемії та бюджетним скороченням, що звузило можливості організовувати різнопланові заходи у сфері культурної дипломатії. Зокрема генеральний директор Українського Інституту В.Шейко зазначив, що карантинні обмеження завадили повній реалізації річної програми [4]. Хоч і більшість подій відбувались в онлайн-форматі, головною проблемою стало те, що був відсутній особистий контакт та взаємодія з аудиторією в інших країнах, що є важливим для культурної дипломатії.

Директор Інституту прокоментував ситуацію з впізнаваністю та поінформованістю про Україну у певних регіонах. Минулого року установою було проведено низку опитувань щодо сприйняття України серед спеціалізованої аудиторії у Франції, Німеччині, Польщі, Угорщині, США, Туреччині та Японії. Було виявлено, що українські культурні досягнення в більшості цих країн не дуже відомі, а знання респондентів про Україну здебільшого базувалися на особистому досвіді роботи в нашій державі. На жаль, українська культура ще не має широкої впізнаваності серед громадськості Європи та Північної Америки, тому необхідно поширювати знання про неї та відновлювати культурну спадщину, пов'язану з іншими країнами [4]. За словами В. Шейка, потрібно працювати як з нішевою, так і з ширшою аудиторією, включно з тими, хто мало знає про Україну. Варто підтримувати зв'язки з «відданою аудиторією», пропонувати позитивні розповіді для тих, хто сприймає Україну негативно та знайомить нейтральну аудиторію з українським контекстом, пропонуючи їм неупереджену та різноманітну інформацію [4].

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба на нещодавньому заході, присвяченому аналізу кейсу України у Global Soft Power Index 2021, вказав, що зусилля в побудові гідної репутації держави повинні бути системними. Це, за його словами, насамперед, про синергію органів влади, громадянського суспільства, експертів та бізнесу [1]. Налагоджена та якісна комунікація між основними акторами у сфері публічної дипломатії забезпечить ефективну реалізацію поставлених цілей і сприятиме зростанню індексу «м'якої сили» України у майбутньому.

Пандемія внесла певні корективи й однозначно створила перешкоди для реалізації більшості запланованих проєктів у сфері культурної дипломатії та державного брендингу загалом. Незважаючи на це, міністр закордонних справ України Д. Кулеба повідомив, що МЗС України скористалося нагодою і вирішило сприяти просуванню держави у світовій мережі. Було створено офіційний веб-сайт Ukraine.ua [6], що однозначно сприятиме промоції України та збільшить обізнаність закордонної аудиторії про державу [1].

Отже, Україна лише розпочинає свою активну діяльність у сфері публічної дипломатії. Протягом останніх семи років міжнародний імідж України та її сприйняття за кордоном суттєво змінилися. Наявність держави у подібних світових рейтингах вказує на те, що Україна не відстає від сучасних тенденцій, хоча з її культурним надбанням широка громадськість не ознайоmlена. Існують прогалини як у комунікації та синергії між основними акторами, так і у розробці актуальних та цікавих меседжів про Україну за кордоном.

Джерела та література

1. Дискусія «Global Soft Power Index 2021: Case of Ukraine». *Український Інститут*. 2021. URL: <https://cutt.ly/RxSWaK5>.
2. Brand Finance. *Офіційний сайт*. URL: <https://brandfinance.com/>.
3. Brand Finance. Global Soft Power Index. 2020. URL: <https://cutt.ly/rxSWzNV>.

4. Brand Finance. Global Soft Power Index. 2021. URL: <https://cutt.ly/ExSWED2>.
5. Nye J. Public diplomacy and soft power. *ANNALS. AAPSS*. No.616. March 2008. 16 p. URL: <https://cutt.ly/mxSRAj0>.
6. Ukraine.ua. URL: <https://ukraine.ua/>

Щербаков Ігор

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВПЛИВ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ЗОВНІШНІЮ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ

Анотація. Дослідження присвячене феномену політики пам'яті в контексті зовнішньої політики України. З'ясовано, що політика пам'яті вибудовується навколо національно-державної ідентичності, і у зовнішньому вимірі спрямована на зміцнення національно-державної ідентичності у відносинах з іншими значущими суб'єктами політики. Тому поширеним явищем є конфлікти пам'яті, особливо у відносинах між сусідніми державами, що колись мали спільну історію. І хоча ці конфлікти пов'язані передусім з різними інтерпретаціями спільного минулого, вони мають потенціал до провокування справжнього конфлікту у теперішньому. Тому одним із завдань зовнішньої політики України є інтеграція української політики пам'яті в діалог з країнами-сусідами, висвітлення основних проблем та пошук шляхів їх подолання.

Ключові слова: політика пам'яті, країна-сусід, історичний наратив, ідентичність, зовнішня політика, інтеграція.

Abstract. The article is devoted to the phenomenon of memory policy in the context of Ukraine's foreign policy. It was found that the politics of memory is built around the national-state identity, and in the external dimension is aimed at strengthening the national-state identity in relations with other significant actors in politics. Therefore, conflicts of memory are common, especially in relations between neighboring states that once had a common history. And although these conflicts are primarily related to different interpretations of the common past, they have the potential to provoke a real conflict in the present. Therefore, one of the tasks of Ukraine's foreign policy is to integrate Ukraine's memory policy into dialogue with neighboring countries, highlighting the main problems and possible ways to overcome them.

Keywords: memory policy, neighboring state, historical narrative, identity, foreign policy, integration.

Чинник політики пам'яті в контексті внутрішньої та зовнішньої політики набуває все більшої ролі в українському порядку денному та потребує прискіпливої уваги й аналізу. Політика пам'яті в контексті внутрішньої політики є важливою складовою у питаннях консолідації суспільства та державотворчих процесах; виступає інструментом формування національної ідентичності українців. В контексті зовнішньої політики політика пам'яті є важливим та потужним інструментом позиціонування себе на міжнародній арені. Особливо вагомим зазначений феномен є у сфері відносин України з країнами-сусідами. Оскільки політика пам'яті впродовж останніх років створює проблеми для ефективного розвитку україно-польських, україно-угорських, україно-